

ቁሉዕ ደብዳቤ ንቢቢሲ ትግርኛ

ጌታቸው ረዳ አሜሪካ 11-06-17

መዛኸኸሪ ካብ ደራሲ:- ነመንብቲን አሳናዳኢትን መርብብ ሓበሬታታት..... ኣብ'ዚ ጸሓፍ እዚ ዘቐርብ ትንታነ ጸሓፊይ 'ፖለቲካዊ ምስሕሓብ' (ፍልልያት- ርዕይቶ) ንዘይለመዱ መንብብቲ፤ ወይ ድማ ፖለቲካዊ ብስለት ዝጎደሎም፤ ብውሱን ውድባዊ ፍቕሪ ዝተጎልበቡ፤ ኣብ ዝህቦ ትንታነ ባህ ዘይበሎም፤ ከጉህዮም፤ ከርስኖም፤ ከቕሕሮም.... ይኸእል ይኸውን ዝብል ግምት ኣለኒ። ኮይኑ ግና ከሳብ ጭቡጥ ፖለቲካዊ መርትዖን ሙጉትን ዘቐረብኩ እዋን (ክሕተምን ሕዝቢ ከማያየጠሉን ከሳብ ዝተፈቐደ ጊዜ) እቲ ናተይ ርዕይቶ ድማ ባህ ዘይበሎም ሰባት መልሲ ናይ ምሃብ መሰሎም ብወገነይ ቁቡል እዩ። ናተይ ርዕይቶ ኣይትዕበጡዎ፤ እዩ ናተይ ሙጉት)። ክትገብሩዎ ዘለኩም፤ ብነጥቢ ምምላስ እዩ። እዚኣ ሰብ መርብብ ሓበሬታን፤ ሙሁራትን፤ ፖለቲከኛታትን፤ ጋዜጠኛታትን፤ መራሕቲን ክላማመዱዎ ዘለዎ 'መራር ፈተና እዩ'። እዚ ምስበልኩ ናብ ቢቢሲ ትግርኛ ፤

መደብ ትግርኛ ኣብ ቢቢሲ ከምዝተኸፍተ ኣይፈለጥኩን ነይረ፤ ብወዝቢ ረኺብዮ። "ንመሰል ደቂ ኣንስትዮ፣ ደቂ ተባዕትዮ ኪቃለሱልና ክንምሕፀን ዮብልናን" ብዝብል '3 ኖቬምበር 2017' ዝተሓትመ ርዕይቶ (ቃለ መሕትት (?)) ናይ እኒ ወ/ሮ(ት) መስከረም አበራን ወ/ሮ የውብማር አሰፋን ምስኣንብብኩ በቲ ዝተደረገኸ ወግዲ ሓደ ሓደ ነገራት ክውከስ ደልየ ነይረ። ኮይኑ ግና ናባኹም ዘራኽብ መራኽቢ/መቋናጠጢ/ (ሊንክ) መስኮት ስለዘይብልኩም (እንተሃለየ እውን 'ቁርማመ' እምበር ሰፊሕ ጸሓፊ እትቐበሉ ኣይመስለንን) ብትግርኛ ዝሕተም ካልእ መርብብ ሓበሬታ ስለዘየለ ናብ 'ዓይጋ ፎረም' እንተሰደድኩዎ ቡኡ'ቡኡ ኣቢሉ'ውን ብዙሕ መንበቢ ትግርኛ ስለዝህሉ ናብ ዓይጋ ክሰ'ዶ መሪፀ። እነሆ መልእኽተይ:-

ብመስከረም አበራ ክጅምር ካብኡ ናብ የውብማር ክሰግር እዩ። መስከረም ናይ ተባዕትዮ (ንሳ- አባዊ እትብሎ) መስርዕ ኣፋጣጥራ "ባህልን" ከምኡ'ውን ምናልባሽ ኣብ ሓደ ሓደ ዘይልወጥ "ኣፋጣጥራ ፍጥረት" ንክትግህሱን ትፋጠጦን ዘላ ትመስል። ንምሳሌ- ኣብ ሃይማኖት ዘሎ ናይ ክልቲኦም ጾታ 'መስርዕ' ነገራት ዝመርመረቶ ኣይትመስልን። እንተፈለጠቶ'ውን ብሕራነ "ክልወጥ ኣለዎ" እትብል ዘላ ትመስል (ብውሽጣዊ ስምዒታ)። ከምዚ'ውን ትብል:-

<< "ብፍላይ እዚ ኣባዊ ዝበሃል ስርዓት፣ እቲ ማሕበረሰብ ከም ስርዓት ዝተቐበሎ፤ ዋላ እኳ ንደቂ ተባዕትዮ እንተጠቐመ፣ ደቂ ኣንስትዮ ስለዝተቐበልኦ ንምፍራስ ሕልኸላኸ ይገብሮ።" ብፍላይ ኣወዳት ናይ ባዕሎም ዝኾነ ዝእከብሉን ዝዘራረብሉን፣ ደቂ ኣንስትዮ ዘግለለ ጉጅለ ኣለዎም"።>>ትብል።

እዛ ሓፍትና ነቲ ‘ደቂ ኣንስትዮ ዘግለለ ጉጅለ ኣለዎም’ ትብል ኣላ፡ “ኣይተረዳኣንን”። ብዛዕባ ፖለቲካዊ ጉጅለ ድያ ትዛረብ ዘላ ፤ ብዛዕባ በተኸስያን መስጊድ/ቤት-ፀሎት/ማሕበራዊ/ ወይስ ብዛዕባ “ጾታ”/ጀንደር/? ንመንበባይ ግልጺ እዩ ኢሊ ኣይኣምንን። እቲ ደቂ ኣንስትዮ ዘግለለ “ጉጅለ” እትብሎ ዘላ ንውሱን ድርጅት “ውድብ” ድያ እትዛረብ ዘላ ዋላስ ጸቓጢ ኢላ ንእተምርር ዘላ ብዛዕባ “ኣባዊ” እትብሎ ንዘላ ብዓዱ (ብሓፈሻዊ) “ጾታ” (ተባዕታይ) እዩ?

መረረተይ ኣብ ፖለቲካዊ ውድባት ብጾታ ምስራዕ (ብዓረባዊ ቋንቋን/በተጋደልቲ ቋንቋን/ ምጉጅጃል) እዩ ዝብል ዘለኹ እንተበለትና እውን፤ መረረታን ጥርዓናን ናብ ሃይማኖታዊ ቤተ ጸሎታት ክተሳግር ድያ? ኣብ ቤት ጸሎት ደቂ ኣንስትዮ ዝኣትዋሉን ተባዕቶት ዝፍቀደሉን ሃይማኖታዊ ህግታትን/ባህልን/ ኣለው። ጠጠው ይበል ድያ ክትብል? ዝነገረትና የለን። እቲ ናይ ቢቢሲ ዘጋቢ ከምዚ ይብል፡-

“ቁፅሪ ደቂ ኣንስትዮ ድሕሪ 10 ዓመታት እውን ብዙሕ ለውጢ ከምዘየለ እትዛረብ መስከረም፡ ኣብ ውድባት ፖለቲካ ዘሎ ቁፅሪ ደቂ ኣንስትዮ ውሑድ እዩ። ኣብ መዋቕር መንግስቲ ዘለዎ ደቂ ኣንስትዮ እውን ኣዝየን ውሑዳት እየን። ድሕሪ ምንቅስቓስ ተምሃሮ ቅልቅል ኢላ ዝጠፍአት፡ ምክትል ኣደ መንበር ውድብ ቅንጅት፡ ቡርቱካን ሚደቅሳ ትግለፅ። ቅድሚኣን ድሕሪኣን ዝነበራ ደቂ ኣንስትዮ፡ ብወፍሪ ምጥፋእ ስም (ጠቕነ) ካብ ፖለቲካዊ ሃዋህው ተገሊለን እየን።” ትብል።

ኣነ ገሪሙኒኻሎ። <<ድሕሪ ምንቅስቓስ ተምሃሮ ቅልቅል ኢላ ዝጠፍአት፡ ምክትል ኣደ መንበር ውድብ ቅንጅት፡ ቡርቱካን ሚደቅሳ ትግለፅ። ቅድሚኣን ድሕሪኣን ዝነበራ ደቂ ኣንስትዮ፡ ብወፍሪ ምጥፋእ ስም (ጠቕነ) ካብ ፖለቲካዊ ሃዋህው ተገሊለን እየን።>> ትብል ኣላ። ተባዕቶን ኣንስትዮን ማዕረ ኣብ ፖለቲካዊ መድረኽ ይራኸቡ ኢለን ወፍሪ የካይዳ፤ ጽንሕ ኢለን ድማ ኩለን ኣብ ፖለቲካዊ መድረኽ ዝተሳተፉ ደቂ ኣንስትዮ ብወፍሪ ስም ምጥፋእ ካብ ፖለቲካ ሃዋህው ተገሊለን ትብል። ፈለማ፤ እተን እትብለን ዘላ ፖለቲካኛታት ኣንስቲ ብስም ምጥፋእ ፖለቲካ ኣይገደፋኦን። ይኹን ዋላ እንተበልና፤ ስም ምጥፋእ ኣብ ልዕሊ ኣወዳትከ ኣይነበርን ድዩ? ስም ምጥፋእ ንደቂ ኣንስትዮ ጥራሕ ዝጠመተ ወፍሪ ነይሩ ማለት ፈጺሙ እቲ ምክንያት ምልዋጥ ተዘይኮይኑ፤ ደቂ ኣንስትዮ መሰልና በማዕረ ምስቶም ‘ተባዕቶት’ ይታሓሎ ትብላ፡- ፤ ምስተሓለወልክን ግና “ጸርፊ ንዩ በሎ” ኢልካ ምህዳም ግን ናብቲ ዝወረዶ “ኣባዊ” ዝባሃል ዘሎ ተባዕታይ “እንዳጸረፈና እዩ” ኢልክን መሊስካ ምክንያት ምድርባይ፤ ከምቲ ወለዲ ዝብልዎ “ውላድካ ኣዕብዮ ወይ ኣብ ቤተ መንግሥቲ ወይ ኣብ ቤት ፈለስቲ” ይባሃል። ባዕልትኸን ኣብ እንዳ ደምበ ፖለቲካ ኣቲኸን ተዘይዓቢኸን ተሓታታይ መን እዩ?

ጸርፊን፤ ጠቕነን፤ ስም ምጥፋእን ክሳብ ዝፃሒ ክትጽበያ? ጠቕነ ዝጠፍአሉ ጊዜ ክህሉ እዩ ኢልክን ትጽበያን ትሃድማን እንተዳኣ ሃሊኸን “ሶሪ” ዝብልክን ዘሎ ኣይመስለንን። “ጠቕነን

ጸርፊን” ንዩ በሎ ኢልክን ትሃድማ እንተዳኦ ሃሊኸን፤ ‘ኣብ ልዕሊ ኣባዊ’ (ፓተርያርካል) ምምኽናይ ግደፋ።

ንምኳኑ እቲ ሸም ምጥፋእ (ጠቐነ) ነቶም ኣወዳት (ኣባታዊ) ኣይትንክፎምን ነይሩ፤ እቲ ጠቐነ ኣብ ልዕሊ ኣንስቶት ጥራሕ እዩ ወፈራ ተኻይዶ ዲኸን ትብላ ዘለኸን? ዝጥቀኑ ተባዕቶት ፖለቲካኛታትን መራሕትን ሰሚዕክን ኣይትፈልጣን? ወይ ምስኪናይ “ኣባታዊ”! ኩሉ ተቐበል? ዝገርም እዩ!

ኣይተ ሸመልስ ዝባሃል ጸሐፊ ተሓላቓይ መሰል ደቂ ኣንስትዮ እዩ ዝብል ድማ ከምዚ ይብል “ካብ ኣክዳድና ደቂ ኣንስትዮ ጀሚሩ በዩናይ መልክዑ ክእዘዛ ከምዘለወን፡ ከምኡ እውን ካብ ኣመራርሓ ሃይማኖታዊ ቦታታት ዝተገለላ ምዃን ኣስተዋፅኦ ገይሩ እዩ ይብሉ።” ኣብ ልዕሊ ሃይማኖታዊ መራሕነት ቦታ ተገሊጸን ስለዚ ኣንጻር ነባራዊ ሕግታት ሃይማኖት ወፍሪ ምክያድን፤ ኣስላም/ክስታን በዩናይ መልክዕ ኣካዳድና ክስዕባ ከምዘለወን ናይ ሃይማኖት ጉዳይ እምበር ‘ተጣባቓይ መሰል ደቂ ኣንስትዮ (ጌሚኒስት/ኣዶዊ/) እዩ ኢልካ ‘ኣካዳድና’ መረረት ምቕራብ “ከምዚይ በልኩ” ንምባል ተዘይኮይኑ ሙሉእ ስዕሊ ኣይገልጽን። ገሊኡ’ውን ብስም መሰል ደቂ ኣንስትዮ ወፍራ ኣንጻር ‘ዘይጓዳእ’ ሕግጋት እምነት (ሃይማኖት) ይመስል።

(ከም’ዘም ኣስላም ኣሓትና ኣብ ኣኸሱም መስጊድ ዘይምፍቃድ ክረስትያናዊ መንግሥታት ዝገበሩዎ ኣብ ልዕሊ ኣስላም መጽቀጥቲ እዩ ኢሎም ዝሚጎቱ ማለት እዩ። (ኣኸሱም ከተማ ርስቲ ጽዮን እዩ)። መሬት ከተማ ኣኸሱም ዝተዋሃባ መማሓደሪኦ ዝተውሃባ ርስታ ሙኻኑ ዝፈልጡ ኣይመስሉንን-- በዚ ደውታይ ‘እዘም ኣሕዋትን እዘን ደቂ ኣንስትዮ ኣሓተይን ባሕ ከምዘይብሎምን ከምዘይብለንን ይረዳኣኒ እዩ። ኮይኑ ግን ካብ ወለድኻ ዝተውሃበካ ርስቲ/ገዛግራት/ውርሻ.. ሀበኒ’እንተይሉካ ትህቦ’ዲኻ? ከምቲ ዝመስለኒ ገዛውቲ (ኣባይቲ ድዮም ዝብሉዎ ኤርትራዊያንን ወያነን) ዝሰርሑ ነበርቲ ኣኸሱም (ክሳትንን/ኣስላምን) ግብሪ ነታ ጽላት ዘይምኽፋሎም ዕድለኛታት እዮም።- መማሓደሪኦ እዩ ተዋሂቡዎ ነይሩ። ንምነታይ እንተይልኩም ምኽንያቱ ኣብ ርስታ እዩ እቲ ገዛውቲ ተሰሪሑ ዘሎ። በዚ ካልእ ርዕሲ ሒዘ ከምለስ እዩ፤ ... “ቀራን/መኸረሪ ክሳታናይ/” ተዘይ ኢልኩሙኒ!! እዚ ጉዳይ እዚ ንክፍታሕ ፤ትዕግስቲን ምስትውዓልን ጊዜን ከድሊ እዩ።)

እምሲ እዘን ኣሓትና ኣብ ሃይማኖት ዘሎ ዘይማዕረ ዝኾነ ጾታዊ መሰል ብምንታይኮን ይርእያኦ ኣለዎ? ንሱ እውን ይለወጥ ድዮን ዝብላ ዘለዎ? እንተኾይኑ ኣየናይን ኣየናይን? መስከረም ከም ቀንዲ ምኽንያት እትገልፆ፤ ከምዚ ትብል፡- “ኣባዊ ስርዓት” (ፓትሪያርኪ) ልዕልና ደቂ ተባዕቶ- ብምርግጋፅ፡ ደቂ ኣንስትዮ ናይ ምድጋፍ ግደ ከህልወን ኣኸኢሉ እዩ።” ትብል።

እዚ ‘ኣባዊ’ ዝባሃል ዘሎ ተባዕታይ “ማእገር/ኣርዑት ስድራ” ተሰኪሙ ዝኸይድ ሙኻኑ እውን ኣቃሊልካ ናይ ምርኣይ “ብናይ ማዕርነት ሕማም ተላገብ” ካብዝግባኦ ንላዕሊ ተወጢጡ ይዝረብ

ከምዘሎ ይራካየኒ እብል አነ ብወገነይ። እሞ እቲ “አብ/ታዊ” ዝባሃል ‘እግዚሔር’ እውን “አንቲ ተባሂሉ ክጽዋዕ ኣለዎ ኢለክን ሓዳኣፊቱ “ወፍሪ” እተዋግሞ “አንቲ በይዛኺ” ማሓርኒ ክንብሎ”?

ያውም-መስከረም ነቲ ነገር እንትትልጥጦ ከምዚይ ትብል፡-

“በዚ ድማ ኣብ መቐሎ ስራሕ፡ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ስራሕ ገዛ፣ ቆልዓ ምውላድን ምሕብሓብን ይምደባ። ደቂ ኣንስትዮ ናብ ኣደባባይ ምውፀኣን ከም ነውርን ነቲ ስርዓት ከም ምጥሓስን ከምዝረኣ ትገልፅ። ነዚ ልማዳዊ ስርዓት ጥሒሶን ኣብ ፖለቲካ ዝሳተፋ ዝነበራ ደቂ ኣንስትዮ፡ ምዝንግል፣ ፀርፊ፣ ከምኡ እውን “ክረኣ ክረኣ በሃሊት” ዝብል ስም ከምዝሸመማን” ትዛረብ።

ንከሚዚ ዝበለ መረረት ንዘቐርባ እዚ ዝሰዕብ እንተተጠየቓ መልሶን ክንሰምዕ ንደሊ፤- ስራሕ ንደቂ ኣንስትዮ ምስተኸፍተ ድዩ ወይስ ከምቲ ሕዚ ዘለዎ ኩነታት? ንኹለን ደቂ ኣንስትዮ ከምቲ ነተን ደቂ ተባዕትዮ ሥራሕ ምስተኸፍተ፤ እቶም “አባዊ” እንዳተብሃሉ ዝገሸሙ ዘለው “አባዊታት” ኣወዳት ንገዛ ንእቶ ንስኽን ቀልባና እንተበሉኹ እተን “ፈሚኒስት” ዝባሃላ “ሕራይ ድዮን ክብላ” ወይስ “ሸቆልካ እቶ” ክብላኦ እየን? እንጀራ ክሰንክት፤ ቡን ከፍልሕ፤ ቆልዓ ክሕዝ፤ ወርቂ ክደንኒ፤ ሰልምኒ እንተበለ’ እዘን ‘ፈሚኒስት’ ኣሕዋትና ብኸምይ ኮን ይርእየኦ? ማዕረ ኢና ጠንጠንኩሉ ድዮን ክብላኦ?

መቐም መንበብቲ ቅያዕ (ቀልዲ)ን ቀሊል መጉትን ይመስሎም ይኸውን፤ ግን እዚ ነገር እዚ ከቢድ እዩ; እተን ተጣባቐቲ ደቂ ኣንስትዮ ኢና ዝብላ ዘለዎ (ከምኒ መስከረም ኮና የውብማር) ንሰብኡተን “ሰንክት” ቁሎ፤ ካብ ጎራብቲ ‘ሓዊ’ ጸሕቲርካ/ለሚንካ/ ፤ ጸሕሊ ሰኽቲትካ፤ ሞጎጎ ኣኚድካ፤ ኣርሲንካ፤ ብጉልዒ ፋዊዝካ፤ ሰንኪትካ ጽንሓኒ፤ ኣነ ናብ ኣኼባ ወድብ ክኸድ እየ፤ ናብ ደቂ ኣንስትኣ ማሕበር ክኸድ እየ፤ “ምሳሕ ሰሪሕካ ጽንሓኒ” ኢሉን ንሰብኡተን ግበሩ ኢሉን ከምዘይነግራኦም ርግጸኛ እየ። ንየውብማር ባዓልገዛ ን ኣቶ ገብሩ ኣስራት እንተዝጥየቐ “ሞጎጎ ኣጉድ ኣይትብለንን፤ ኣይፋሉን” ምበለና ነይሩ። (ኣብ በረኻ ዝግብሩዎ ዝነበሩ ምስንካት ምልንቃጥ- ጊዜ ውግእ ረስዑዎ- ኣብ ከተማ እየ ዝሃረብ ዘለኹ)።

ኩለን እዘን መሰልና ይታሓሎ ዝብላ ኮና እቶም ከም እኒ ኣቶ ሸመልስ ዝበሉ ‘ማዕረ መሰል ደቂ ኣንስትዮ’ ይከበር ኢሎም መጽሐፍ ዝጻፉ ኩሎም ከምታ ንገብሩ ኣስራት ይጠየቐ እንብሎ ዘለና ሕቶ “ንሸመልስ” እንተዝጥየቐ ‘እውን’ ንሰበይተይ ከብሪያ ምእንታን ሓዊ ኣጉድ፤ ኡፍ ኢሉ፤ ትኪ ኣብ ዓይነይ ኣትዩ ንብዓት ዘርቡብ ኢሉ፤ መጎጎ ኣርሲን፤ ሰንኪተ ፤ ንሳ ኣንጋሕጢጣ ኮፍ ኢላ፤ ኣነ ቡን ቆልየ፤ ወቂጠ፤ እግረይ ተኸርምዬ ተጨቢጠ ኮፍ ኢሉ መሸረፊት ገይረ ኣምበድቢደ ቡን ኣፍሊሐ..... “ኣይብሉን”።

ብጹሐፍን ብዘረባን ግን ኩሎም አንስቲ ይኹና አወዳት “ንደገ፤ ግሰማዓይ” ዘረባ ንከጥዕሙን ንከጋዋሕ እምበር፤ እቲ ዝብላኦ ዘለዎ ሕቶ-ማዕርነት ብሰብኡተን ወይ ብአንስቶም አይጅምርኦን/አይጅምርዎን_ ምኽንያቱ ግልጺ እዩ!

ኣብ ሓገርና አንስቶት ካብ ተባዕቶት ብዝገደደ መጽቀጥቲ ከምዘለዎን እንተ አመንና እውን፤ ‘እቲ መጽቀጥቲ እንብሎ ዘለና ነገር ‘ሓያል ኣብ ልዕሊ ዝደኸመ’ ‘ሰበይቲ’ ትኹን ‘ወዲ’ ናይ ብርኪ-መጥቃዕቲ ይፋላለ እምበር መጽቀጥቲ ባሕርያዊ/ተፈጥሮአዊ/ ስለዝኾነ ክትቅንሶ እንተዘይኮይኑ ሙሉእ በሙሉእ ከምቲ እተን ኣጋይሽኩም ዝዘረባኦ ዘለዎ “ሙሉእ መሰል ምኽባር/መዓርነት ይታ” አይክፍጠርን እዩ። (ኣብ መደብ/ዓራት/ ከ ‘እንታይ ክገብራ እየን?’- ንሰን ድየን ሰብኡት ወይስ እቲ ሰብኣይ?፤ ኣብ አራዊት ዶ አይትርእየን ኢኹም? ተባዕታይ አራዊት ኮነ ሰብ/ተባዕታይ (ሕጋ እንትወስዳ) ብታሕቲ ጥንቅልዒት ደቂሱ ርኢኹም ትፈልጡ?)። ተፈጥሮ ማዕረ ንዘይገበሮም ነገራትከ ብኸመይ ክፍታሕ እዩ?

ሙኻን ናብ አንስቲ ዝልወጡ አለውንዶ? ምሕረት ዳኣ የውርደሎም እምበር:(ያውም ኣብ ኣዲስ አበባ) ንሶም እውን አንስቲ ማዕርነትና ከሊኤናና ኢሎም ብስም ማዕርነት እኮ እዮም “ሉጢ’ እዩ አስማትና ኢሎም ብስም “ገይ” ጸውዑና ዝብሉና ዘለው። ማዕርነት ማለት እዩ! እተን ደቂ አንስትዮ ድማ ‘እቶም ሉጢ’ ሰብኡትና የሕድጉና አለው ኢለን የማርራ አለዎ። ክንደይ ማዕርነት ኢልና ኢና እም ክንብተኽ በይዛ?! እዚ ማዕርነት ካብ ዝግባኦ እንዳተለጠጠ ጸገም ሒዙ ይመጽእ ኣሎ። እዞም ኣሕትና አውን ከምተን አንስቲ “ሰብኡትና ይድስቕና” አለው ኢሎም እንዳበኸዩ ናብ እንዳ ፖሊስ ይጎዩ ንስምዕ አለና፡ እንታይ እዩ ወራዳና? ማዕርነት?!!!! እዞም ወያነ እንታይ ዝባሃል ጉድ እዮም ሒዘሙልና መጺአም? ኣብ ማዕከል ሓገር ኣብ ኣዲስ አበባ?! እም እዘን “ፌሚኒስት” ዝባሃላ ‘ተጋደልቲ ማዕርነት ደቂ አንስትዮ’ ኣሓትናስ መሰል ናይዞም “ለዋጢን” ንሶም እውን (ነሳተን ዶ ክንብሎም?) አንስቲ እዮም (እየን ዶ ክንብሎም?)ይታሓሎ ድየን ዝብላ ዘለዎ? ኣብክንደይ መሰል ኢዮም እም እዞም ኣባታዊ ክብተኹ?

ናብ እቶን ኡተው እንተዳኣ ኢልክን- ቀስ ብቐስ- ቡን ክቐልወ ሓዊ ምብድባድ ዝለመደ ኢድ፤ ኣብ ኣደባባይን ኣብ ስራሕን ከምተን ‘በናጂር’ ከርእያ ኣእዳወን ዘንከሽከሻ አንስቲ እእዳዎም እንዳንከሽከሹ ‘ጠለጠው ጠለው’ እንዳበሉ ኣካይዳ “ምኽዳ ለዋጢን” (‘ገይ’ ድዮም ዝባሃሉ) ምኽድ እንተለሚዶም፤ ካኡብኡ ንንየው፤ ሰውእትክን ካልኣት እንተወሰድዎም፤ ሓላፍነት ናትክን ማለት እዩ። ማዕርነት ዝብሉኻ “ዓፍራ” ነገር መዕለቢኻን መስመርካን ኣበይኮን ይኹን?

ርግፅ ኣብ ሓዳር ሰብኣይን ሰበይትን ዝራኣዩ ብ“ሰብኡት” ዝፍጸሙ ምውቃዕ/ምስርጣይ/ ምጽራፍ/ምንዓቕ...አለዉ። እዚአም ብቐሊሉ ክፍትሑ ዝኸእሉ እዮም። ህጊ ኣሎ- ሽማግሌ ኣሎ። እምቢ እንተበለ “እዞም ዝስግር መረብ ኣሕዋትና “ማሕቡስ” ድዮም ዝብልዎ፤ ማሕቡስ ኣሎ!) ክጥንቀቕኦ ዘለዎን ግና፤ እቶም ደሰቕቲ አወዳት፤ ንደሰቕቲ አንስትዮት ቦቶአም ሂቦም ብ“ደሰቕቲ አንስትዮ” (ማሻ ወመን- ዝብሉዎ እንግሊዝ) ከይልወጥ እንታይ ዓይነት ትምህርቲ ይህባ? ኣይነገራናናን።

ከንደይ ነጋርም አንስትዮ፤ ሰውእተን ዝብድላን፤ ዝሰረፋን፤ ዝድስቓን-ዝኸሕዳንከ ብምንታይ ይራኣይ? ዝነገራና የለን? ንሕና እውንኮ “ዋሕስ” ክግበረልና ኣለዎ። ብሰም መሰል ማዕርነት ሰኪረን “ከይድስቓና”! “መሰል እንድዩ! ንዓና እውን ይታሓስበልና መለተይ እየ”። ኣብዙ ወጻእ እንርእዩ ዘለና ኣብ “ገሊኡ” ሓዳር “ዝሻደና አንስቲ” ባሕረ አንስትዮ ሓበሻ መሊኡን እየን። ባሕረታተን ‘ብሰም ማዕርነት’ ናብቲ ሃገርና ከይሳገር ዘስግእ እዩ። መሰል፤ መሰል፤ መሰል፤ ማዕርነት....ሒዝዎ ዝመጽእ ሰባብ ነገር ምፍታሽ ኣድላይ እዩ።

ኣብ እዚ ታሕቲ ዘሎ ጉድ ስዕሊ እሞ ራኣዩ:- ብሸም ወፍሪ ‘መሰል ማዕረ ደቂ አንስትዮ’ ካብ ዝግበኡ ንላዕሊ ተለጢጡ እዘን ብ“አባዊ” (ደስቕቲ አንስቲ) ዘማረራ ናብ “ብደስቕቲ ኣወዳትነት/ሸደንነት” (ማቕ ወመን) ከይልወጣ ኣወዳት ኢትዮጵያ’ውን ከይነብዑን ብንብዓቶም ተሓሺሰን ከይስዕስዓን ‘መባጨዊ ከናቲራ’ ከይለብሳን ጥንቃቕ ተዘይተገይሩ

“ማቕ-

ከምዚ ዝስዕብ ዘሎ ናይ “ሸደንቲ-አንስቲ” ዎማን” ክራኣይ ይኸእል እዩ።- ይባሃል ያእዩ፤ተገይሩ እዩ... ኣብ ወጻእ.. ኣብ ሼጋስ፤ኣብ ዲሲ..ኣብ ለንደን... እንዳተብሃለ ሓጽር ዝሰገረ ጊዜን ባሕልን ዘይኣጋናዘበ ወፍሪ ማዕርነት ዘስዕቦ ሰባብ ካብእቲ ናይ 60ሳታት ማርክሳዊ ሌኒናዊ መዕነዋይ ፕሮፓጋንዳን ወፍሪ ባሕላዊ ለውጢ ዘስዓቦ ብርሰት መንእሰይን/ማሕበረሰብን/ቅልውላውን/ ኢትዮጵያ ክንማሃር ይግባእ። ብጊዜ ደርጊ ፤ብጊዜ “ውድባት” ዝባሃሉ ከንደይ ሓዳር እዩ ፈሪሱ!፤ ብሰም ማዕርነት ካብዝግበኡ ንላዕሊ እንዳተሰብካ? እቲ ማዕርነት ዝባሃል ዘሎ ሙጉት ሙቁር እዩ። ግን ብተግባር ክትርጎም ተሎ ብዙሕ ኣባ ጨጎራ ፈልፊሉ እዩ ዝመጽእ። ሕዚ ናብ የውብ ማር ንኺድ:

"ፊኒክሲ ሞታም ትነሳለኹ: ያልተቋጨው የትግራይ ሴቶች ገድል" (ፊኒክስ ሞይታ ትለዓል እያ: ዘይተዛዘመ ቃልሲ ደቂ አንስትዮ ትግራይ) ብዝብል ርእሲ መፅሃፍ ዘሕተመት ወይዘሮ የውብማር፣ ዝብሎ ነገር ኣለኒ። ኣጋጣሚ ዕድል ረኺበ ስለዘለኹ ብዛዕባ እዚ ርዕሲ ፊኒክስ ‘Phoenix/ እትባሃል ዒፍ ንምንታይ ከምዝተጠቐመቱሉ ናዓይ ገሪሙኒ ኣሎ። ስለምናትይ “ፋሺታዊያን” ዝጭርሑሉን ዝጥቀሙሉን ርዕሲ እዩ። መቐም ፋሺስትነት እንታይ እዩ ከምእትብሉ ርግጽ እዩ። መቐም ንደርጊ ብልምዲ ፋሺስቲ እንዳበልና ንጽውዖ ኢና። ግን ጉጉይ

እዩ። ፋሺስታዊነት ኣብ ሓደ ሙሩጽ (እዞም ደረፍቲ ትግራይ “ዑንቂ ባሕሪ” ድዩም ዝብሉዎ? ሕዝቢ መንነት ተደሪኹ ደው ዝበለ፤ ብዛዕባ ናይ ሓደ ዑንቂ ባሕሪ/ሙሩጽ ሕዝቢ/ ልዕልነት (ነጋሲን ኣንጋሲን ኢሉ ከያናይ ወዲ ሮሚጥ/ሙሉጌታ ካሕሳይ/ ከምቲ ዝደርፎ) ዝሰብኸ ፈታላይ/ቀራን/ ብሔራታዊ (ultranationalism) ፍልስፍና እንትኹን ዕላሙኡውን እቲ ዝብለኩዎ ሙሩጽ (ዑንቂ ባሕሪ) ዝባሃል ሕዝቢ ዳግማይ ልደት (palingenesis) ብምብሳር ብሓደሽቲ ናይ ሞራል መግንቲ/እሴታት/ ዝተሓንጸ ብጽርየት ዝፍክር/ዝጭርሕ/ (ጉርዲ ዘይብልና ዝብል=(ልክዕ ከየንቲ ትግራይ ከምቲ ዝደርፉዎ ማለት እዩ))ሓዲሽ ወለዶ/ሓዲሽ ሰብ ምፍጣር ማለት እዩ ።

ናይ የውብማር መጽሐፍ ዘገርም ነገር፤ ፋሺስታት ዒፍ ፎኒክስ ዝጥቀሙላ ኣባሃህላና ኣጣቓቕማን ያታ ምሳሌ እያ ተጠቐማ። እዛ እትባሃል ዘላ ልብ ወለድ ዒፍ ብሓዊ ነዲዳ፤ ሐመድ/ሓሞኸሽቲ (ሓሞኸኸቲ) ምስ ኮነት እንደገና (ዳሕራይ) ህይወት ዘሪኣ ከምታ እተወልደት ፎኒክስ እትባሃል ዒፍ፤ “ወነንቲ ሰብ ክብርን ወነንቲ ዝናን ክትከውን ኢኻ” ብዝብል ብነበረያ ነበረ (አፈታሪክ) ተመስሪቶም ሓደ ሕዝቢ በስምዒት ልዕልነትን ዝናን ኣላዓዲሎም ሓዲስ ታሪኽ ንኸፈጥር ዝጽዕሩ ምሳሌ እዩ። ዘገርም ነገር ተጋዳሊት የውብማር አስፋው (ሰባይቲ ገብሩ አስራት) “ፊኒክስዎ ሞታም ትነሳለች” (2001 ዓ.ም. ዝተሓትመ) ዓብ’እቲ ላዕሊ ዝራዓናዮ ጋዜጠኛ ቢቢሲ ዝተጠቐሰ ርዕስ ዝጸሓፈቶ መጽሓፍ እዚ ስያመ እዚ ዝሓበትሉ ምኽንያት ከምዚ ዝስዕብ ትገልጽ።

“ፊኒክስ ኣብዝተፋላለዩ ማሓውር ዓለማት ብሕልፊ ኣብ ግሪኽን ኣብ ግብጽን ዝትረኽላ በውቁብ መልካዓን ብሰዊት/መረዋ/ድምጻን እትፍለጥ ታኣምረኛ ዒፍ እያ። ከመ’እቲ ብ ያታ (ነበረያ ነበረ) ዝዝረብ፤ ፊኒክስ ካብ ሓሙሽተ ምኡቲ ክሳብ ሓደ ሺሕ (ካብኡውን ንላዕሊ) ዓመታት ኣብዝዓለም ምስነበረት ድኻምን እርጋንን ምስተዳዕነና ዝተፋላለዩ ናይ ማዕጠንቲ ዓዕጸው አራርያ፤ ሓዊ አጂዳ፤ ንባዕላ ኣብቲ ሓዊ አንዲዳ ዝሞተት ዒፍ እያ።ኮይኑ ግና፡ ካብቲ ዝነደደትሉ ፋሓም ሓሞኸሽቲን ረመጽን ዳግማይ ታሓዲሳ ህይወት ዘሪኣ፤ ጠዊታ/ተጣናኺራ/ መንእሰይ ኰይና ተሰኣት። ስለዚ’ውን ፊኒክስ ብብዙሕ እምነታት ትንሳዔ ሙታንን፤ ህያውነትን፤ ጽንዓትን፤ፈኸት ዘይምባልን ፤ተስፋ ምስናቕን፤ ወዲቕካ ምትሳእን እተርድእ ምስሊ እያ”። ትብል የውብ ማር ትርጉም ፊኒክስ ኣብ’ቲ ዝጸሓፈቶ መጽሓፍ እንትትህብ ብኣምሓርኛ። (ትርጉም ናብ ትግርኛ ናተይ፤- ጌታቸው ረዳ) ።

ንኣንብብቲ ዘዛኻኸሮ ናይ ያታ ዒፍ-ፊኒክስ ዝጥቀሙሉ መብዛሕቱ ጊዜ ያታ ፋሺስታዊያን ዝጥቀሙሉ ምሳሌ ያታ እዩ። ኣብዝሎሚ ዘመን ፋሺዝም እንሰምዖን እንርእዩን ቁዘማታት “ዑንቂ ባሕሪነት፤ ሙርጽነት” ፤ ሓደ ሕዝቢ አሪጉ ምስሞተ በፈተኽ ዘይምባልነት ባህሪ እንደገና /ዳግም/ ከም ብሓዲሽ ‘ብትንሳዔ ሙታን’ ዘብስር ስለዝኾነ ስርዓት ፋሺዝም ናይ ዳግም ትንሳዔ ሙታን ልደት ምልክት ዝሓይኩዎ ዘይፍለዮም ምሳሌ እዩ። እዚ የውብ ማር

አሰፋ ብኸመይ ከምዝተጠቐመትሉ ናዓይ ገሪሙኒ ኣሎ። ናብ ሰፊሕ ትንታነ ንከይኣቱ ኣብዚ ክዓግት።

ብተርኒተይ እትፈትውኒን እትጸልኡንን እተውዱሉኒን እተሳራጥዩኒን ትህልው ተኸኑ፡ ንኹሉኹም ርዕይቶኹም የኸብር። የቐንየላይ - ሠላም ንምነ! ጌታቸው ረዳ (አሰናዳኢ -ኢትኦ ሰማይን፤ ደራሲ?) getachre@aol.com